

סל תרבות

ובית הספר "עמקים- תבור"

מארחים

ביום חמישי ה- 28.4.11

את הסופרת והפזמונאית

צרויה להב

**במפגש עם תלמידי כיתות ז' [1-4]
בספריית בית הספר**

מפגש ראשון- בשעה 8.55

מפגש שני- בשעה 9.55

מפגש שלישי- בשעה 10.45

צרויה להב

נולדה ב-1951 וגדלה בקיבוץ איילת-השחר. שירתה בצוות הווי צנחנים. שרה וניגנה בכינור באלבומיו הראשונים של ברוס ספרינגסטין ובאלבום היחיד של להקת תמוז- "סוף עונת התפוזים" (1976). הייתה בין חברי "הברירה הטבעית". למדה משחק בבית הספר של לי שטרסברג בלוס-אנג'לס ושיחקה בהצגות שונות. תמללה שירים רבים של ריקי גל, רמי קלינשטיין, ריטה, יהודית רביץ ועוד.

הים כבר לא
מילים: צרויה להב
לחן: רמי קלינשטיין

צרויה להב

בעבר צרויה להב חוותה טראומה קשה של אובדן:
טל, בתה, בת השלוש חצי, נספתה בתאונת דרכים
מחרידה לפני יותר מ-20 שנה.

צרויה מתקשה לדבר על הנושא. לשאלה- איך היא
המשיכה לחיות לאחר המקרה, השיבה:
"היה לי פשוט מזל שהייתי ילדה והיו לי חיים שלמים לפתח.
הקמתי משפחה, ילדתי ילדים.

כשאני רואה אנשים מבוגרים שקורים להם דברים כאלה, אני חושבת שבמובן
מסוים הם מתים עם הילדים שלהם. אני לא מבינה איך הם קמים מזה.
אני ממש אודה אם לא תתייחסו רק לטרגדיה. נכון, אני אם שכולה, אבל זה לא
העניין זה רק אחד המרכיבים שלי".

צרויה להב

לאחר מות בתה כתבה את השיר "פּרַח"

שָׁם, בְּעֶפֶר וּתְכֵלֶת
חֶלְקֵת שְׁלוֹם יִשְׁנָה
נוֹמֵי פֶרַח, נוֹמֵי
נוֹמֵי יִלְדָּה קֶטְנָה.

מִי שֶׁלַחַץ עַל הָדָק
דָּם אֶת לְבוֹ מִכְתִּים
בְּמִלְחָמוֹת לְצַדֵּק
גַּם יִלְדִים מֵתִים.
.....

אֶת הַחַיִּים לָקְחוּ לָךְ
הוּא, מִלְחָמוֹת קְדוּשׁוֹת
מִלְאָכִים בָּכוּ לָךְ
בְּעִינָיִם יְבֻשׁוֹת.

בְּחִלּוּמְךָ בְּרוּחַ
חָרוּץ לְמַנְגִּינָה
נוֹמֵי פֶרַח, נוֹמֵי
נוֹמֵי יִלְדָּה קֶטְנָה.

אֶת חִיּוּכְךָ, תִּינָקֶת,
קִבְּרוּ בְּאֶדְמָה
אֵיךְ צוֹמֵחַ שְׁקֵט
מֵתוֹךְ הַמְּהוּמָה.

צרויה להב

ברטה נולדה בראש השנה. ביום הולדתה ה-14 הוריה נשלחו לאושוויץ ומאז לא נפגשה איתם.

ברטה שרדה את המלחמה, עלתה ארצה והקימה משפחה. מדי ראש השנה חשה במשמעות הטעונה של החג עבורה.

ביום הולדתה ה-70, בראש השנה נפטרה מדום לב.

ראש השנה הוא היום בו גם נפרדה מהוריה.

על סיפורה של ברטה כתבה צרויה להב את השיר "לראש שנה"

צרויה להב

ספרה השני, "מלכת הביצות רוקדת טנגו" (2004), זכה בפרס אקו"ם לשנת 2005.
ספרה השלישי, סיפור ילדים
"היה לו קשה, למשה".

ספרה הראשון,
"כפכפי העץ של אנדרה" (2002),
זכה בעיטור אנדרסן הבינלאומי
ובפרס לספר ביכורים של משרד המדע,
התרבות והספורט.

צרויה להב

לכתיבת הספר "כפכפי העץ
של אנדרה" נרתמו שניים:
אריה בן-פלאי (ון-פליימן)
וצרויה להב, החיים בשכנות
בירושלים.

אריה בן פלאי הוא הילד אנדרה
והמשוררת/ סופרת צרויה להב
כתבה את הספר על פי זיכרונותיו.

צרויה להב

היט הזה לה, שני ה... "אתה כבר ילד גדול",
היא אמרה לי, ומניתי לי כף המילים הזה –
כבר ילד גדול – לא מבשר טובות. הייתי בטוח שבעקבותיו
יבוא נאום ארוך – על מה שצריך ועל מה שאסור ולמה אני
מתנהג ככה ולא אחרת – אבל טעיתי. שום נאום לא בא,
רק משפט אחד. "מה שלא יהיה, אנדרה, תמיד תשמור על
אחיק הקטן ותדאג לו. אני רוצה שתבטיח לי."

זה הכול? לשמור על פני? מה יש כאן להבטיח, ולמה היא
עושה מזה עניין גדול.

אחי פני קטן ממני בשלוש שנים. נכון, הוא צוציק חמוד
מאוד, או לפחות זה מה שאומרים עליו, אבל אלי הוא נדבק
ומפריע ונגרר אחרי לאן שאני הולך. מיום שהביאו אותו
מבית החולים הביתה לא הפסיקו להציק לי –

"בוא, אנדרה, תשגיח על פני,"

או – "לך תשחק עם פני שלא יבכה,"

וגם – "תתבייש לך. ככה אתה שומר על אחיק הקטן?"

ממילא, אם רציתי או לא, מינו אותי לתפקיד השומר של

פני ובלי שטרחו לברר מה דעתי, ועכשיו דחק בי המבט הזה

של אמא והכריח אותי לצאת בהצהרות. "בסדר. אני אשמור

עליו," הבטחתי לה, רק שתוריד ממני את העיניים. אמא

התאמצה להשחיל חוט סורר בחור המחט הקטן מדי, פספסה

למרות המשקפיים, רטנה ושידלה את החוט שייכנס, עד

שנלכד. היא נאנחה, חיזקה את הקשר בקצה ואספה עוד

כוכב, לקשט בו גם את כיס המעיל. "ועוד דבר אתה צריך

לזכור," היא אמרה. "הכתובת שלנו היא קינדרד־קסטרט

שמונים ואחת, קומה ראשונה, הרובע הדרומי, אמסטרדם.

תחזור אחרי. בקול רם."

2

כוכבים צהובים

ב־30 בדצמבר 1943 מלאו לי שש. למחרת יום ההולדת
הוציאה אמא מהארון את כל החולצות והסוודרים שלי
וישבה לתפור על כל אחד מהם כוכב צהוב, למעלה בצד
שמאל, בדיוק מעל הלב. הייתי גאה מאוד. עכשיו גם אני
גדול. סוף־סוף גם אני זכאי, כמו כל המבוגרים במשפחה,
לכוכבים צהובים משלי. במרכז כל כוכב היתה כתובת –
JOOD*, וחשבתי שהרבה יותר טוב יהיה אם במקומה יתנוסס
שמי – אנדרה בן פלימן. בכל מקום ידעו כולם מי אני ויוכלו
לפנות אלי בקלות ובכל עניין. ולא רק על הכוכב שלי. הכוכב
של אמא יישא את השם גרטה, זה של אבא פריץ, של סבא
מר דריס בן פלימן, וכן הלאה – סבתא מריאנה, סבתא
גרטה, הדודים והדודות, כל אחד מאיתנו ושמו על כוכבו.

"ולמה דווקא JOOD?" שאלתי. אמא שתקה כאילו היא לא
שומעת. אחרי רגע ארוך היא הפסיקה לתפור, הסיעה את
המשקפיים לקצה האף, הלך וחזור במהירות, ונעצה כי את

צרויה להב

לא נבקר. פשוט ככה, ושאפסיק לשאול שאלות. כאילו טבעי לגמרי שניפרד מכולם, "תן נשיקה לסכתא, אנדרה, שלום שלום ולהתראות בפעם הבאה", והפעם הבאה לא תהיה יותר, ויותר לא נתראה ולא נשמח איתם, עם כולם, ואמא מקמצת במילים, ואין לה תשובות, מנגבת ומנגבת את המשקפיים, מסתכלת בי ולא רואה.

"וברחוב? מותר לי לשחק?"

"מותר."

"וללכת לחולות ולביצה?"

"כן. אולי. נשאל את אבא."

"ולנסוע בֶּטָרֶם*?"

"לא."

"אז איך נגיע לשוק?"

"לא נגיע."

"למה?"

"אמרתי לך, בגלל המלחמה."

"אבל למה בגלל המלחמה?!"

"אתה עוד ילד קטן, ולא כל דבר אתה מוכרח לדעת."

מספיק. עוזב אותי בשקט ולך לשחק."

אמא קמה וננעלה בחדרה והשאירה אותי לבדי מול הדלת הסגורה, נדהם ונגזל מהאהוב עלי ביותר. קודם תחנת הרכבת והנהר, אחר כך המשפחה באַיִנְדֶהוּבֶן, ועכשיו לוקחים ממני גם את השוק.

"יש מקומות שאסור לנו להיכנס אליהם," אמרה לי אמא כבר מזמן, והזהירה אותי שלא אלך לנהר, לגן הרובע ולתחנת הרכבת. "גם ברכבת לא ניסע יותר," היא הודיעה והסירה את המשקפיים לנגב מהם אדים.

"לא ניסע ברכבת??? למה?"

"בגלל המלחמה."

"איך נגיע לאַיִנְדֶהוּבֶן?"

"לא נגיע."

"איך נבקר את כולם? איך נתראה? הם יבואו אלינו?"

"לא."

"ויותר לא נראה אותם? לעולם???"

אמא ניגבה את המשקפיים ואמרה שהמלחמה תיגמר יום אחד, ואני רציתי לדעת מתי. אהבתי את הנסיעות לאַיִנְדֶהוּבֶן ואת הביקורים אצל סבא ושתי הסבתות והדודים. בכל ביקור כזה היינו עוברים בין בני משפחתנו, מבית לבית, וחוגגים את שמחת הפגישה בסעודות רבות-משתתפים. בכל פעם הציפו אותנו בתשומת לב, במתנות ובפינוקים, וכשחזרנו הביתה זכרתי את הביקור בגעגועים וחיכיתי בקוצר רוח לביקור הבא. ועכשיו הייתי מוכרח לדעת מתי נוכל לנסוע שוב, אבל אמא אמרה רק: "לא ניסע ולא נבקר, ותפסיק לשאול שאלות!"